

Pr Liisa-Ly Pakosta
Justiits- ja Digiministeerium
info@justdigi.ee

Teie 29.09.2026 nr 8-1/7028-1

Meie 09.10.2026 nr 6-3/26-1962-2

**Arvamus võlaõigusseaduse ning
võlaõigusseaduse, tsiviilseadustiku
üldosa seaduse ja rahvusvahelise
eraõiguse seaduse rakendamise seaduse
muutmise seadusele (uue
tootevastutuse direktiivi ülevõtmine)**

Lugupeetud justiits- ja digiminister

Tänan võimaluse eest avaldada arvamust võlaõigusseaduse ning võlaõigusseaduse, tsiviilseadustiku üldosa seaduse ja rahvusvahelise eraõiguse seaduse rakendamise seaduse muutmise seadus (uue tootevastutuse direktiivi ülevõtmine).

Eelnõuga tutvumise järgselt laekus arvamusi mitmelt Harju Maakohtu kohtunikult. Esmalt sooviks märkida, et eelnõu seletuskiri on kahetsusväärse kvaliteediga.

Tootjavastutuse sätted puudutavad kõiki tarbijaid ning ettevõtjaid, ka paljusid väikeettevõtjaid. Eelnõu tekst ja seletuskiri peaksid tarbijaõiguseid puudutavas osas olema kõrvalise juriidilise abita arusaadavad kõigile, kes soovivad seaduskuulekalt tegutseda. Eelnõu seletuskiri võiks olla „aabitsaks“ kõigile asjast puudutatutele.

Seletuskiri tsiteerib suures ulatuses vaid direktiivi põhjendusi, viitab mitmetele EL õigusaktidele ilma neid lahti seletamata ning esitatud selgitused on sisuliselt lihtsalt sätte kordused või ümbersõnastused. Seletuskirjas puuduvad valdavalt asjakohased näited, laused on lohisevad ja pikad. Näitena võiks tuua leheküljel 12 eelviimase lõigu, kus üks lause on 14 rida pikk või leheküljel 13 asuva alt kolmanda lõigu, mis on üheksa rida pikk.

Eelnõu sisu osas esitame samuti tähelepanekuid. Eelnõu seletuskirjas esitatakse väide, et VÕS § 1061 lg 1 ei vaja täiendamist direktiivi art 6 lg 1 p a valguses, sest tervisekahjustus hõlmab endas ka vaimse tervise kahjustust. Kohtunike kogemusele tuginedes saab väita, et pahatahtlikult võib vaimse tervise kahjustust liigselt laiendavalt tõlgendada ning vajalik oleks siiski rõhutada vaimse tervise kahjustuste puhul meditsiiniliselt tunnustatud ja tõendatud kahju. Näiteks on menetlusosalised vaimse tervise kahjustuse tõestusena käsitlenud šamaani või selgeltnägija külastust, rituaalide läbimist jms.

Kohtunikud avaldasid arvamust, et seaduse tekstis tuleks vältida tarbetute ülemärkega sätete kasutamist. Eelnõu kohaselt tunnistatakse VÕS § 1062 kehtetuks ning kehtestatakse sisuliselt sama eesmärgiga uus, ülamärkega säte 1062¹. Kohtunike hinnangul oleks kasutajasõbralikum kehtestada § 1062 uues sõnastuses.

Kohtunike hinnangul võiks seletuskiri sisaldada rohkelt näiteid, mis aitaks tarbijal ja ettevõtjal seaduse muudatusi tõlgendada ja arusaadavaks teha. Elulisi näiteid võiks esitada näiteks eelnõu VÕS § 1062¹ lg 4 olulise muudatuse ja § 1063 lg 1⁴ kohta, mitte piirduda üksnes võimalike õigusaktide nimetamise või abstraktsete üldistustega.

Tõendite esitamise regulatsioon tuleb kehtestada menetlusseaduses. Seletuskirjas puudub sisuline põhjendus ja analüüs selle kohta, miks kehtestatakse menetlusõiguslik regulatsioon lihtseaduses. Menetlusõiguse sätted peavad olema kehtestatud konstitutsioonilise seadusega PS § 104 p 14 kohaselt, olenemata sellest, millises õigusaktis need on. Seletuskirja väide, et menetlusseadusega ei ole võimalik kehtestada kitsaid erisusi, ei ole tõsiseltvõetav. Kohtunike arvates ei ole erisätete kehtestamine vajalik, sest tõendite esitamise sätted tsiviilkohtumenetluse seadustikus võimaldavad poole taotlusel tõendeid koguda ning tõendite kogumine tugineb poolte tõendamiskoormusele. Menetlusnormid kehtestavad ka ärisaladuse kaitse võimaluse ning tõendite väljanõudmise proportsionaalsuse kriteeriumi.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Kai Härmand
osakonnajuhataja